TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU : **AĞUSTOS 1949**
AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALKBİLGİSİ DERGİSİ
SAHİBİ : **İHSAN HINÇER**

217 **AĞUSTOS 1967** **YIL : 19 — CİLT : 11**

Saz Şairleri :

Ardanuçlu Âşık Efkârî

— VI —

Yazan : A. Emin ARSLAN

Efkârî, Kars'dan ayrılıp evine gelirken yolda bir düğün alayına rastlar. Melik Köyü'nün bu şirin gelinini methetmeden geçemez. Mecliste bulunan köyün imamı Hamza Efendi'yi de ihmal etmez. Burada da gönülleri fethettikten sonra hasretle yollarını bekleyen sevgilisi hatırına gelir. Bir koşma daha söyler ve ayrılır. Sıcak yuvasına kavuşur.

Koşma

Dolmuş dolanırsın ceylan misali
Sen misin bu köyün maralı gelin
Arasam da çetin bulmak emsalin
Sen bağ-ı iremin firarı gelin.
Gökteki yıldıza benzer nişanın
Elma yanakların al duru şanın
Her yerde söyliyim güzel bu şanın
Gül göğsün bentleri paralı gelin
Melek bakışların, yürüyüşlerin,
Kiraz dudakların, inci dişlerin
Akıl baştan alır var bakışların
Kaşların kudretten karalı gelin.

Nasıl meth etmiyem ey melek sima
Sandım bir nur doğdu açıldı sema
EFKÂRÎ cemalin benzetsin kime
Sensin güzellerin kıralı gelin.

Bilmece

Sana bir muamma söyleyeceğim,
Açabilir misin Hamza Efendi?
Seni beş kapıdan içeri atsam,
Kaçabilir misin Hamza Efendi ?
Günahkârı cehennem'e vurursun
İmam sensin cemaatle gelirsin
Sırat Köprüsü'ne incedir dersin
Geçebilir misin Hamza Efendi ?
EFKÂRÎ der gerek kemale ermek
Kalb gözü lâzımdır her şeyi görmek
Yetmiş huri almak cennet'e girmek
Kaçabilir misin Hamza Efendi ?

Koşma

Âşık olan yâr der, yanar dolanır
Bir dem meyil verir Leylâ'ya doğru
Güle bülbül olan, gülistan ister
Dağda meyil vermez, lâleye doğru
Âşık kurtulur mu ahile zârdan
Âşık murad ister sevdiği yârdan
Âşık olan, sonu döner ağyardan
Gönlünü çevirir Mevlâ'ya doğru
Kaynadı aşk ile coştu EFKÂRÎ
Genç iken sevdaya düştü EFKÂRÎ
Kars'ın dağlarını aştı EFKÂRÎ
Dönmüştür yolumuz sılaya doğru.

Eve geldiğinde ilk çocuğu Servet dünyaya gelmiştir. Diğer iki kız çocuğunun doğumu bundan sonradır. Bu zaman köyden tamamen ayrılmış şehre yerleşmiştir. Ardanuç kasabası, birçok defa yer değiştirmiştir. O zaman Ardanuç, Artvin merkezine bağlı bucak olarak idare ediliyordu. 1945 senesinde "Tütünlü" ilçe merkezi yapılmıştır. Aşağıda verdiğimiz "hiciv" Efkârî'nin oraya yeni yerleştiği zaman söylenmiştir. Üç sene gibi kısa bir süre sonra ilçe merkezi, Tarihî Adakale'ye iner. Bu defa Efkârî tekrar eski yerine döner. Şimdi ise Kaza Merkezi buraya çok yakın olan "Meydanlar" mevkiine inmiştir. Efkârî de Meydanlar'a iner ev yapar, yerleşir. Bütün bu değişmeleri dile getiren Efkârî'nin yine o yıllarda Anadolu'ya söylediği bir koşmasını aynen veriyoruz.

Millî Folklor Enstitüsü'nün Yeni Adresi

Millî Eğitim Bakanlığı Millî Folklor Enstitüsü bir aydanberi yeni binasında çalışmalarına başlamıştır.

Kısa zamanda Millî Eğitim Bakanlığı, eski Kültür Müsteşarı Adnan Ötüken'in yakın alâkaları ve Enstitü Müdürü Cahit Öztelli'nin çalışmalarile kitaplığındaki eserlerin sayısını 2.000 in üzerine çıkaran Millî Folklor Enstitüsü, bibliyografya faaliyetlerine de hız vermiştir.

Enstitünün yeni ve açık adresi aşağıdadır.

MİLLÎ FOLKLOR ENSTİTÜSÜ
Demirtepe, Sümer Sokağı,
No. 5, Kat 2, Daire 3.
KIZILAY ANKARA

Enstitünün telefon numarası ise 17 03 39 dur. Okuyucularımıza duyururuz. **T. F. A.**

Koşma

Saltanat elinden ne melil kaldın
Döktün gözlerinden sel Anadolu
Sade saraylara kıymet vermişler
Görmemiş vesait yol, Anadolu.

Zulûmden haneler yaşarmamışlar
Saltanatcıların düşünmemişler
Kahraman erlerin kurban etmişler
Kalmışsın sanki bir çöl, Anadolu.

Evlâtların gitmiş vatan yolunda
Çarık ayağında çanta dalında
Altıyüz yıl sen onların elinde
Saraylara oldun kul, Anadolu.

EFKÂRİ yurtlara koşmalar yazar
Şimdi her köşede açılmış pazar
Atatürk Ordusu üstünde gezer
Kurtul ağlamaktan gül, Anadolu.

Hiciv

Tavuğuma atma taşı
Onlar bizim evin kuşu
Öldüreceksin nunuşu
Ayıptır bu sana karşı

Nine nine Fatma nine
Tavuğa taş atma nine

Kıracaksın bacağını
Yıkacaksın ocağını
Ürkütme tavukcağını
Ağlatırsın çocuğumu

Nine nine Fatma nine
Kaşlarını çatma nine

Kıracaksın kanadını
Kıramadım inadını
Behey meşenin odunu
Söyle zararın adını

Nine nine Fatma Nine
Tavuğa taş atma nine

Misafiriz köyünüze
Uyamadık huyunuza
Akamadık suyunuza
Nasıl ziyan verdi size

Nine nine Fatma nine
Kaşlarını çatma nine

Eştiyseler samanını
Kestir verem ziyanını
Gel ikna edeyim seni
Ne olur incitme beni

Nine nine Fatma nine
Tavuğa taş atma nine

EFKÂRİ'nin budur bahsi
Senin olsun yumurtası
Ortak olsun da civcisi
Koy senin olsun hepisi

Nine nine Fatma Nine
Tavuğa taş atma nine.

(Yeni Ajans : 5948 — 97)